IV
№ 1186₁

МИНИСТЕРСТВО НА ЗЕМЕДѢЛИЕТО И ДЪРЖАВНИТѢ ИМОТИ
ИНСТИТУТЪ ЗА ЗАЩИТА НА РАСТЕНИЯТА

...библиотека
...ЛОВДИВ
...Инв.№ 148
1946

УПЖТВАНЕ № 46
(ВТОРО ИЗДАНИЕ)
ДЕКЕМВРИЙ 1941 ГОД.

Следъ като прочетешъ това упжтване, предай го на приятелитѣ си, за да го прочетатъ и тѣ.

СЛѢПОТО КУЧЕ И СРѢДСТВАТА СРЕЩУ НЕГО.

ОПИСАНИЕ И ЖИВОТЪ.

Слѣпото куче е единъ отъ твърде вреднитѣ гризачи на много културни растения, особено на кореноплоднитѣ, зеленчуковитѣ и ливаднитѣ растения. Отъ него най-много страдатъ зеленчуковитѣ градини и люцерновитѣ ливади, граничащи съ неразработени мѣста, които сж неговитѣ естествени гнѣздилища, а така сжщо и горскитѣ разсадници. Присжтствието на слѣпото куче въ известна мѣстность се открива чрезъ купчинитѣ пръсть изхвърлена отъ вжтрешностьта на земята. Наскоро образуванитѣ купчини сж конусообразни, издигнати по нѣкога до 25 см., но съ течение на времето тѣ постепенно се снишаватъ и разрушаватъ. Жилището на слѣпото куче се състои отъ повърхностни хоризонтални ходове и отъ дълбоки такива. Хоризонталнитѣ ходове сж на 10—25 см. дълбочина и сж много дълги и извити. Намирани сж хоризонтални ходове дълги до 630 метра. Дълбокитѣ ходове сж отклонени отъ харизонталнитѣ, иматъ почти вертикална посока и достигатъ на дълбочина 120—320 см. Въ всѣко жилище има 3—4 вертикални хода. Отъ последнитѣ по сжщия начинъ излизатъ множество дълбоки ходове, които образуватъ цѣла система отъ ходове, съединяващи едни съ други складоветѣ и другитѣ части на жилището. Въ жилището на слѣпото куче, на различна дълбочина, има кржгли и продълговати праздни стаици, 20—30 сантиметра голѣми, на които не се знае предназначението. То има и едно или две жилищни гнѣзда, въ едно отъ които има остатъци отъ тревисти растения и остатъци отъ храна, а въ другото загнили растителни остатъци. Въ

всѣко жилище има по нѣколко малки стаички за складиране на хранителни запаси и отъ 1 до нѣколко използувани отходни мѣста. Щомъ мѣстото за изверженията се изпълни, слѣпото куче го изолирва съ плътенъ пластъ земя. Изобщо, ходоветѣ и стаицитѣ на слѣпото куче сж винаги чисти и съ трамбовани стени. Всѣко слѣпо куче има самостоятелно жилище. Жилищата на младитѣ слѣпи кучета, както и купчинитѣ имъ сж по-малки. Копането на дупкитѣ и ходоветѣ става така: съ помощьта на якитѣ си зжби слѣпото куче прехапва земята, откжсва я, чрезъ натискане съ челото си, следъ което я раздробява съ зжбитѣ си, заграбва я съ преднитѣ си крака подъ тѣлото си и съ заднитѣ крака я изхвърля на вънъ. Най-много купчини се образуватъ, когато земята е наситена съ влага. Слѣпото куче е деятелно и

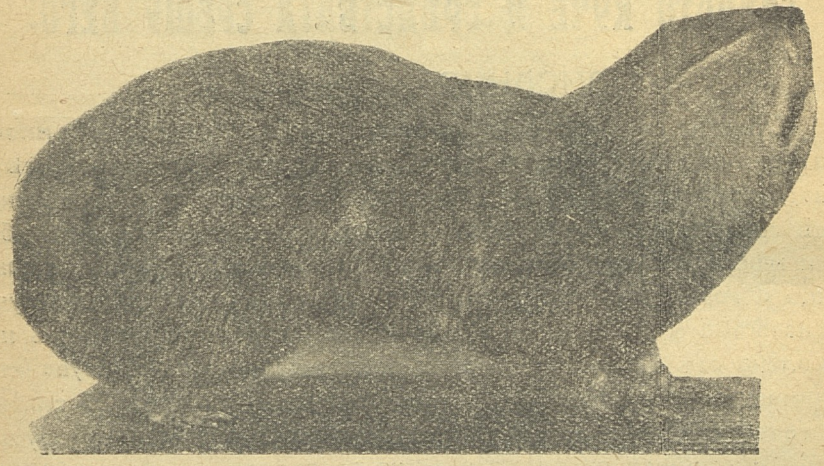

Слѣпо куче. — (Spalax typhlus)

презъ зимата, макаръ и по-слабо. Женската ражда само веднажъ въ годината по 2—3 малки, рано напролѣть (мартъ), които живѣятъ около два месеца въ майчиното гнѣздо и презъ юний си образуватъ самостоятелни ходове. Размножителната способность на слѣпото куче е твърде малка, затова и при най-силно заразени участъци на единъ хектаръ се срѣщатъ не повече отъ 1—2 слѣпи кучета.

Слѣпото куче се храни изключително съ растителна храна, която то намира около плиткитѣ хоризонтални ходове и като разравя земята въ тжпи отклонения отъ последнитѣ. Зеленитѣ части на растенията то добива презъ горнитѣ стени на хоризонталнитѣ ходове, като подравя земята около коренитѣ и изтегля

цѣлото растение навжтре въ хода. При тихо време може да се чуе какъ слѣпото куче подрива коренитѣ и разравя жилкитѣ. Въ началото на есеньта слѣпото куче почва да събира запаси за зимата.

Най-голѣма вреда слѣпото куче причинява на ливадитѣ. Чрезъ изхвърляне на множество купчини земя, не само че силно промѣня повърхностьта на мѣстото, но на заеманитѣ отъ него мѣста значителна часть отъ тревата се унищожава и тя трудно се коси и събира. Особено това се чувствува въ ливадитѣ съ многогодишни фуражни растения, каквато е люцерната. Освенъ това, слѣпото куче понижава плодородностьта на почвата чрезъ изкарване долнитѣ почвени слоеве — мъртвицата на повърхностьта. Въ съседство съ населенитѣ мѣста, кждето земята е изцѣло разработена, слѣпото куче постепенно се изселва и намалява.

СРѢДСТВА ЗА БОРБА.

Своеобразното устройство на жилището на слѣпото куче, както и особеноститѣ на неговия животъ силно затрудняватъ борбата съ него. Чрезъ никакви външни признаци не може да се установи, кжде се намира то въ даденъ моментъ, а освенъ това, то следъ като използува единъ ходъ, бързо се премѣства въ други. За да се умъртви чрезъ отровни пари или други отровни срѣдства трѣбва да се протрови цѣлото му жилище, а това е много трудно и скжпо. Сжщо така и разкопването на жилището му е неприложимо срѣдство за борба, защото за разкопаване на едно само жилище сж необходими 4 дни при двама работника. Правенитѣ до сега опити съ различни отровни примамки, съ отровни газове, съ различни отблъскащи срѣдства, както и съ различни ловителни апарати не сж дали задоволителни резултати:

Като единствено надеждни за сега могатъ да се препоржчатъ следнитѣ *механически* способи.

1. Извличане на слѣпото куче изъ хоризонталнитѣ му ходове. Това става така: щомъ се забележи наскоро изхвърлена земя навънъ, при нѣкой участъкъ изъ жилището му, на това мѣсто се разкопава хоризонталния ходъ на разстояние 5—6 купчини задъ мѣстото, кждето то рови, като се прегради съ лопата хода водящъ къмъ системата на ходове. Съ удари съ крака сплашватъ слѣпото куче и то веднага се хвърля назадъ къмъ жилището, отъ мѣстото, кждето е работило и се натъква

на лопатата. Въ този моментъ то може бързо да се хване съ съ ржце или съ помощьта на лопатата да се изхвърли навънъ. Трудностьта на този методъ се състои главно въ това, че не винаги може лесно да се намѣри и прекопае хоризонталния ходъ, тъй като последния не всѣкога минава непосрѣдствено подъ купчинитѣ съ земя, но отива малко на страни отъ тѣхъ. При все това, за единъ день двама работника могатъ да събератъ 10 слѣпи кучета. Този методъ може да се прилага само преди вегетативния периодъ, когато лесно могатъ да се наблюдаватъ новитѣ купчини земя. Въ другото време много трудно може да се намери тесния хоризонталенъ ходъ.

2. Извличане на слѣпото куче отъ самото мѣсто, кждето работи. Мѣстото, кждето се намира слѣпото куче въ известенъ моментъ, се познава по прѣсно разровената земя, и по повредените растения. На това мѣсто рано сутриньта се проследява движението на слѣпото куче при ровенето и нападението на растенията, намира се и се открива дупката му съ мотика и въ нея се поставя малка тънка пржчица, но така закрепена, че да може да се заклати и отъ най-слабото докосване до животното. Следъ това, работника застава отстрани съ мотиката. Понеже слѣпото куче не търпи свѣтлина, наскоро започва да закрива направения отворъ, което се забелязва по разклащането на пржчицата. Ако въ сжщия моментъ съ единъ замахъ съ мотиката бързо се извлѣче земята, заедно съ нея ще се извлѣче навънъ и слѣпото куче, което се убива. Този способъ е добре познатъ и се практикува отъ градинаритѣ въ северна България.

Отъ изложението се вижда, че за сега единственитѣ сигурни срѣдствa за борба съ слѣпото куче сж улавянето му на пролѣть изъ хоризонталнитѣ му ходове, по гореописанитѣ два механични способи.

Петъръ Чорбаджиевъ

УНИВЕРСИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА ПЛОВДИВ